

УПРОВАДЖЕННЯ ОЧНО-ДИСТАНЦІЙНОЇ МОДЕЛІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ У СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Університет менеджменту освіти НАПН України

Брюховецька О.В., кандидат психологічних наук, доцент

Сучасні освітні програми передбачають розвиток системи навчання на основі нових прогресивних концепцій, впровадження в навчально-виховний процес *новітніх психолого-педагогічних технологій* і науково-методичних досягнень, створення нової системи інформаційного забезпечення освіти, входження України в трансконтинентальну систему комп'ютерної інформації.

Попри значний доробок наукових праць у даній сфері *проблема підготовки майбутніх психологів у системі післядипломної педагогічної освіти* не достатньо досліджена.

Мета дослідження: впровадження очно-дистанційної моделі підготовки майбутніх психологів у системі післядипломної педагогічної освіти.

Слід зазначити, що в сучасних умовах підготовка фахівців часто носить предметно-орієнтований характер, що не сприяє розвитку майбутнього психолога як особистості, створення суб'єкт-суб'єктних відносин між учасниками освітнього процесу. У вищій психолого-педагогічній освіті простежується відсутність опори на особистий досвід студентів, що в подальшому ними проектується у власній психолого-педагогічній діяльності.

Трансформація знаннєцентричної парадигми освіти в гуманітарну, авторитарної моделі в особистісно орієнтовану, розвивальну за суттю, супроводжується розробкою нових стандартів освіти. Тому у період інноваційних зрушень у галузі освіти особливо актуальною виявляється проблема впровадження прогресивних психолого-педагогічних технологій у процесі підготовки майбутніх психологів у системі післядипломної педагогічної освіти. Ефективність її розв'язання значною мірою залежить від якості науково-методичного супроводу впровадження новітніх та інноваційних технологій, нетрадиційних форм та методів навчання.

Педагогічні технології очно-дистанційного навчання – це технології опосередкованого активного спілкування викладачів із студентами з використанням Інтернету та методології індивідуальної роботи студентів з структурованим навчальним матеріалом, поданим у електронному вигляді. *Характерними рисами очно-дистанційного навчання* є гнучкість, модульність, паралельність, економічність, технологічність, соціальна рівність, нова роль викладача. Головною перевагою очно-дистанційного навчання є посилення особистісної орієнтації за рахунок індивідуалізації традиційного навчання.

Очно-дистанційна модель підготовки майбутніх психологів включає оптимальне поєднання переваг очного та дистанційного навчання, традиційних і новітніх засобів навчання та інноваційних технологій навчання. Представлена модель включає три *етапи*:

Перший етап (очний) – сесія, відвідування аудиторних лекційних занять. Основні завдання етапу: ознайомлення студентів з сучасними дослідженнями і новітніми досягненнями в професійній сфері діяльності, ознайомлення з предметом, метою і завданнями вивчаємих дисциплін, консультацій.

Другий етап (дистанційний) – керована самостійна робота. Основні завдання етапу: якісне забезпечення та супровід керованої і контрольованої самостійної роботи студентів (підготовка до семінарських і практичних занять з вивчаємих дисциплін, індивідуальні консультації з викладачами, виконання індивідуальних завдань, написання контрольних робіт, модульний контроль, підготовка до іспитів/заліків).

Самостійна робота студента – важлива складова навчального процесу. Вона є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Окрім цього, студент може спілкуватися з викладачем особисто або за допомогою засобів зв'язку. Отже, викладач грає роль консультанта, а не лектора.

Управління самостійною роботою студента на дистанційному етапі навчання здійснюється як опосередковано, через програми, завдання, методики та ін., так і безпосередньо викладачами, які використовують інформаційно-комунікаційні технології та Інтернет для регулярного зворотного зв'язку. *Основним завданням викладача* на дистанційному етапі навчання є: якісне забезпечення та супровід (допомога, контроль і управління) самостійної роботи студента, оцінювання і контроль знань, пояснення складного матеріалу предмету; створення комфортної атмосфери для спілкування між студентами навчальної групи, коригування індивідуального графіку навчання кожного студента навчальної групи.

Отже, самостійна робота студента на дистанційному етапі навчання – це багатоаспектний процес, який вимагає чіткої організації та координації дій від викладача, якісного методичного забезпечення, і вимагає певних зусиль щодо самоорганізації від студента. Результативність цього процесу залежить від різних факторів та умов, серед яких: мотивація, минулий досвід, можливості, організація, забезпечення тощо.

Третій етап (очний) – сесія, відвідування семінарських та практичних занять, складання екзаменів і заліків. Методичні матеріали, необхідні для проведення модульного і підсумкового контролю та оцінювання його результатів розробляються з врахуванням модульної структури курсу. Основні завдання етапу: систематизація знань і умінь студентів, атестація успішності навчання.

Як зазначає В.В. Олійник, найважливішим аспектом очно-дистанційного навчання має бути розроблення його *дидактичного забезпечення*, під яким ми розуміємо комплекс заємопов'язаних дидактичних

цілей і завдань освіти та транслявання різних видів змістовної навчальної інформації, розроблених з урахуванням вимог педагогіки, психології, валеології, інформатики та інших наук і використаних для дистанційного навчання.

Сьогодні викладання психології розглядається в контексті співставлення двох стратегій організації освіти – традиційної (нормативної) і нетрадиційної. У методиці викладання класичні прийоми, що розвивають теоретичне мислення, аналітико-синтетичні здібності студентів, поєднуються з нетрадиційними формами навчання, що актуалізують творчі здібності студентів.

Ми припускаємо, що *професійна підготовка майбутнього психолога у системі післядипломної педагогічної освіти* буде ефективною якщо:

- мету, завдання, зміст, форми організації, процес викладання дисциплін циклу професійно-орієнтованої підготовки буде націлений на створення суб'єкт-суб'єктного освітнього середовища, націленого на розвиток особистості студентів;

- навчальний процес у системі післядипломної освіти буде мобільним, динамічним, організованим в очно-дистанційній формі, що дозволить врахувати індивідуальні особливості та навчально-пізнавальні можливості студентів;

- програми навчальних дисциплін включених до навчального плану професійно-педагогічної підготовки майбутніх психологів будуть розроблені з урахуванням засад особистісно-орієнтованої підготовки психологів у системі післядипломної педагогічної освіти;

- у процесі проведення лекційних, практичних, семінарських, лабораторних занять, консультацій, практик, організації самостійної роботи студентів сформувані у студентів внутрішню необхідність у постійному професійному розвитку, самовдосконаленні, потреби збагаченні обсягу знань, вдосконалення умінь і навичок необхідних для ефективного поконання майбутньої професійної діяльності.

Отже, *модель очно-дистанційної форми навчання майбутніх психологів у системі післядипломної педагогічної освіти* передбачає роботу із студентами на очних сесіях та в дистанційному форматі і потребує належного навчально-методичного забезпечення структурованим навчально-дидактичним матеріалом. Проблема впровадження очно-дистанційної форми навчання в систему освіти України є актуальною і зумовлює проведення певних практичних досліджень у цьому напрямі.